

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 29. aprila 1863. ~

Gospodarske stvari.

Kako je z govejo kugo na dalje.

Ko je prve dni preteklega tedna glas prišel v Ljubljano, da je goveja kuga se prikazala v nekterih krajih metliškega, črnomeljskega in kostanjeviškega kantona na Kranjskem, je tukajšna c. kr. vlada brž poslala dr. Bleiweis-a v zaznamovane kraje, da se prepriča, je li res prava kuga ali ne, — da pozvé na drobno vse, odkod in kako se je pritepla na Kranjsko, — kaj se je že storilo, da se, ako je moč, zatara bolezen, in da dodá še, kar je za obrambo njeno treba.

Kako se je kuga iz Hrvaškega zatrosila v vas Selo metliškega kantona, je bravcem našim že iz poslednjih „Novic“ znano, kakor tudi to, kako je iz Sela prišla v Preloke in Balkovce črnomeljskega kantona. Tudi v Tribučah se je pokazala bolezen, in tudi Žuniče niso celó brez suma. V Metliki ni gotovo, da je bila kuga; vendar se je storilo, kar postava velevala. Tudi v Senožečah se je prikazala sumljiva bolezen. Povsod se ostro spolnujejo postavne ravnila.

Nenadoma pa se je bolezen poslednje dni tudi v kostanjeviškem kantonu pokazala in sicer v 4 vaseh, namreč v Prušni vasi, v Ostrecu, v Orehku, v Sajevcu in pa v Kostanjevici pri nekem mesarju. Do 26. dne t. m. je v teh krajih poginilo 14 goved, pobilo se jih je 16. Kako se je zatepla v te kraje, se čisto za gotovo ne dá spričati. Sumi se troje: eni trdijo, da se je zatrosila po neki koži iz Hrvaškega prinešeni; drugi, da po dveh mazačih, ktera sta hodila po Hrvaškem in Kranjskem bolno živino ozdravljat; tretja pot pa je tudi ta, da je kaka bolna živina skrivé prišla iz Hrvaškega in zlasti iz Granice vojaške, kjer imajo v sluinski okolici dosti kuge, pa se naša kranjska meja stikuje z Granico tako, da živina na paši skupaj pride, ako se ne postavi vojaški kordon.

Zdaj se je ukazalo z največo oostrostjo vse, kar postava zapoveduje, in kolikor je mogoče, se čuje nad tem, da se tudi spolnujejo postave. Bolna živina, ki ni še poginila, se je vsa pobila, pa tudi tista, ki je z bolno v dotiki bila, tako, da je za zdaj vse iz poti spravljeno, kar je nevarno. Okužene hiše in vasi so zaprte; čuvaji čujejo ponoči in podnevi na potih; hlevi so počedeni ali se še čedijo; prepovedano je živino skupaj napajati, in ker siromašni ljudje nimajo celó nič suhe krme, je sicer dovoljena paša, pa vsakemu posebej. Žalibog, da pri vsi tako očitni nevarnosti so ljudje zlo nemarni; ne zaperajo, dokler se jim vse ne postrelí, kuretine, psov in prešičev, ki lahko bolezen na nogah ali životu zanesejo. Tudi v tem so premalo varni, da se shajajo z ljudmi okužene hiše, ali da taki grejo v cerkev ali pošiljajo otroke v šolo. Vse to je zdaj prepovedano, ker na sto potih je okuženje mogoče.

Res, da so nadloge za ljudi v takih časih sila velike, — res, da je zlasti v revnih krajih s pašo velika težava pa tudi z obdelovanjem polja, ker večidel teh vasi nima ne enega konja, da bi namesti volov delo opravljal; al ne more drugače biti, če nočemo, da nam vsa goveja živina ne pocepa, ker bolezen je strašna in nobenega zdravila ni. Vsa pomoč pride le od Boga; al Bog pomaga v taki sili le tistemu, kdor ni nemarn, nečimrn in se z ognjem sam ne igra. Zato čujte nad vsem, kar je treba in postava velevala, da vam Bog pomaga. Bolezen se pri nas večidel naznanuje tako-le: Živina neha jesti in prežvekovati; vsa klaverna in žalostna stoji mirno na mestu; trese se; hitro sope in težko; poredkoma zakašlja; oči so solzne, tudi iz nosnic in gobca ji teče; blato izprva suho in zapečeno postane čez 2 ali 3 dni mehko, potem pa lije iz živine smrdljiva gnojnica. V 4, 5 ali 6 dni je večidel po nji.

V čubranskem okraji in drugod po Hrvaškem razsaja kuga čedalje huje.

Kmetiški pogovori.

(Konec.)

Pa še ena grja navada je to, komaj da gospodar vrlega pôsla dobí, ki kaže, da bo stanoviten ostal, in je vse po volji gospodarju in njemu, ga že bližnji in daljni sosedje zavohajo in mu sami ali po svojih agentih v podobi starih in mladih bab, tako imenovanih mešetuljah (zubringareh), pri sebi tako dolgo paradiž in nebesa obetajo, da se pôsel službi odpové. Preteklo poletje smo hlapca po nekem opraviu v neki gradič koj blizo mesta poslali; komaj je tje došel, ste ga že gospá in gospodičina napadle in nagovarjale, da naj k njima v službo pride, prislužil si bo pri njih veliko več kot kje drugej. Hlapca je to močno šegetal, da ga plemenitna gospôda v službo vabi, pa vendar, kakor je v enih dneh sam povedal, se je branil, rekoč, da je s službo, in tudi gospodar ž njim zadovoljen, in da ne more nikakor hipoma službe zapustiti. Gospá mu reče, da temu se lahko pomaga; le reci, da so ti oče zlo zboleli in te hočejo brž ko brž domá imeti. In tako se je tudi dovršilo, prašali smo hlapca čez nekoliko dni, ko smo zvedili, kam da v službo pride, če še ni vedil, da ta gospôda le po ulicah pôsle loví in da malokdo obljubljen plačilo dobí, in da bo tudi on plačo lahko shranil, ktera mu je obljubljena; in res v nekih tednih je gospôda že vzrok našla, zakaj ni s hlapcom zadovoljna, in hlapcu treba je bilo kopita pobrati in si iti zopet drugega poštenega gospodarja iskat.

Al kaj pomaga eno ali drugo dobro reč priporočevati, ktera se ljudi ne prime. Ako bi se le tù in tam iz tega, kar se bere ali sliši, kako zrno v pravi prid porabilo, bi se sčasoma tù in tam marsikaj zboljšalo.